

REGERINGEN

Regeringsbeslut 7

2009-07-16

M2008/138/F/M

Miljödepartementet

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Ank 2009-07-29

Dnr 511-10964-07

Venjans viltvårdsområdesförening
c/o Per Ahlenbäck
Utmelandsvägen 4
792 36 MORA

Överklagande i fråga om naturreservatet Ålderfljot, Mora kommun

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen ändrar Länsstyrelsens i Dalarnas län beslut den 14 december 2007 på så sätt att reservatsföreskriften A 10 får följande lydelse.

Det är förbjudet att inom reservatet jaga annat än björn, älg, rådjur, räv, hare, vildsvin, mink, orre och tjäder.

Regeringen beslutar vidare att följande tillägg görs till reservatsföreskrifterna.

Föreskriften under A 10 utgör inte hinder mot att tillämpa bestämmelserna om skydds jakt i 28 och 28 a §§ jaktförordningen (1987:905).

Regeringen avslår överklagandet i övrigt.

Länsstyrelsen ska kungöra regeringens beslut på samma sätt som det överklagade beslutet kungjordes.

Ärendet

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutade den 14 december 2007 att bilda naturreservatet Ålderfljot i Mora kommun, se *bilagan*.

Venjans viltvårdsområdesförening har överklagat länsstyrelsens beslut och anfört bl.a. följande. Den ringa björnjakt som förekommer har ringa eller ingen påverkan på reservatet. Björnjakten bedrivs med löshund i Venjan och att fullständigt passa av vid gräns till naturreservat är i sig inte möjligt. Det är inte heller möjligt att som ensam jägare gå runt reservatet i förhoppning att hunden driver björnen igenom reservatet. Det förekommer att tilldelning av björn finns kvar vid älgjakt. Det

förefaller då inte rimligt att vid denna jakt förbjuda björnjakt av del av älgsåten.

Venjans viltvårdsområdesförening har kommit in med ytterligare skrivelser och därvid anfört bl.a. följande. Förutom björnjakt förbjuds även jakt på en del andra jaktbara viltarter. Främst gäller det lodjur där man precis som för björnen i dag bedriver jakten som skyddsjakt enligt särskilt beslut från Naturvårdsverket. Skyddsjakten på björn och lo är noga reglerad och utgår från vetenskapliga fakta och de mål för våra rovdjursstammar som riksdagen satt upp. Ett förbud mot sådan jakt inom reservatet med dess begränsade areal har ingen beståndsreglerande effekt sett till länet som helhet. Det är dessutom helt omotiverat mot bakgrund av syftet med reservatet eftersom avsikten främst är att skydda olika biotoper. Jakt efter björn och lo kan bedrivas i resten av viltvårdsområdet och restriktionerna innebär endast ett byråkratiskt hinder utan effekt i närområdet. Länsstyrelsen har inte heller motiverat sina restriktioner i denna del. Samtliga restriktioner vad gäller jaktbara viltarter ska upphävas. Reservatsbestämmelserna är totalt omotiverade mot bakgrund av syftet med reservatet och vid den intresseavvägning som ska göras, särskilt när jakt på de viktigaste och mest frekvent förekommande jaktbara viltarterna är uttryckligen tillåtna för jakt. Även skyddsjakt på varg m.fl. rovdjur på enskilds initiativ med stöd av 28 § jaktförordningen (1987:905) och dess tilläggsförordning samt den skyddsjakt som beslutas av Naturvårdsverket, synes förbjudas av länsstyrelsens beslut. Detta måste anses strida mot principerna för normgivningsmakten. Länsstyrelsens beslut ska således upphävas även i denna del.

Länsstyrelsen har i yttrande den 22 maj 2008 anfört bl.a. följande. I yttrandet förtydligas motiven till den föreskrift som överklagandena gäller. Föreskriften grundar sig på en policy för jakt i naturreservat som länsstyrelsen arbetat fram under de senaste åren. Denna policy kommer inom kort att beslutas av landshövdingen. Naturreservatet Ålderfljot har som syfte att skydda hela biotoperna/skogsekosystemet med alla naturligt förekommande djur och växter. Detta inkluderar hela det ekologiska samspel som råder mellan vegetation – bytesdjur – rovdjur, samt asätare och nedbrytare. Att genom jakt göra uttag för vilt samspelar inte med detta. Mot den bakgrunden är utgångspunkten för att uppnå syftet enligt 7 kap. 5 § miljöbalken att jakt inte ska tillåtas i naturreservatet. I mindre naturreservat kan nyttan av ett jaktförbud inte anses stå i proportion till det intrång det innebär för den enskilde. I större naturreservat är däremot ett jaktförbud motiverat. Storleken på naturreservatet Ålderfljot är 270 ha. Detta ligger något i underkant för vad länsstyrelsen räknar till större naturreservat (över ca 300 ha i norra Dalarna), men närheten till det större naturreservatet Nordbläster har spelat en roll i avvägningen. Undantag från jaktförbudet har gjorts för arter som är allmänt förekommande i skogslandskapet som helhet och som är av stor jaktlig betydelse för de lokala jaktutövarna. Dessa arter är älg, rådjur, hare och räv. Jakt tillåts också på orre och tjäder. Trots att jakten bedöms ha en viss

påverkan på de lokala populationerna av tjäder och orre har länsstyrelsen gjort avvägningen att det är möjligt att tills vidare tillmötesgå de lokala intressena i detta fall. Om fågelstammarna minskar i detta landskapsavsnitt på grund av ökat jakttryck eller av annan anledning bör föreskriften skärpas. Mink och vildsvin är arter som inte är naturligt förekommande i denna region och som kan skada skyddsvärda arter och biotoper i reservatet. Jakt på dessa två arter tillåts därför inom reservatet. Jakt på stora rovdjur ingår inte i allmän jakt. Främsta syftet med jakt på stora rovdjur är att förebygga och minska skador på tamdjur och jakten ska styras till de områden där rovdjuren gör mest skada. Dit hör inte det aktuella naturreservatet. En riktad skydds jakt, dvs. jakt på enskilda skadegörande individer, bör om det blir aktuellt kunna beviljas efter dispens från länsstyrelsen. Ett förtydligande bör tillfogas motiven till föreskrifterna. Länsstyrelsen anser det rimligt att 28 § jaktförordningen samt förordning (2007:127) med särskilda bestämmelser om skyddsåtgärder vid rovdjursangrepp bör kunna tillämpas även inom naturreservatet utan hinder av reservatsföreskrifterna.

Venjans viltvårdsområdesförening har kommit in med ytterligare en skrivelse och har därvid anfört bl.a. följande. Motiven som anges i länsstyrelsens yttrande överensstämmer inte med verkligheten. De biotoper länsstyrelsen vill skydda genom bildande av naturreservat har ingen, eller mycket ringa, betydelse i den näringskedja som beskrivs. Dessutom påstås felaktigt att undantag har gjorts för arter som är allmänt förekommande och som är av stor lokal jaktlig betydelse. Dessa restriktioner, på en för viltvårdsområdet liten yta, kommer att ha en mycket stor inverkan på det praktiska jaktutövandet. Med tanke på de konsekvenser som kan bli verklighet under vissa omständigheter kommer det praktiska jaktutövandet till och med att omöjliggöras. Detta är exempelvis fallet om en björn faller inom ett naturreservat efter att ha blivit påskjuten utanför. Det finns inga hållbara motiv eller avvägningar till att jaktrestriktioner av någon form ska förekomma inom naturreservat inom Venjans viltvårdsområde.

Skälen för regeringens beslut

Ett område får förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat. I beslut om att bilda naturreservat ska anges skälen för beslutet och de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Föreskrifterna ska enligt förarbetena till miljöbalken inte vara mer ingripande än vad som krävs för att tillgodose syftet med reservatet (prop. 1997/98:45, del 2, s. 73).

Syftet med naturreservatet Ålderfljot är enligt länsstyrelsens beslut att bevara biologisk mångfald och att tillgodose behov av områden för friluftslivet. Syftet är att bevara en skogsmyrmosaik. Särskilt prioriterade är de stora våtmarkerna med inslag av småvatten och de värdefulla tallnaturskogar som finns i området. Syftet är också att på längre sikt öka naturvärdena i de mer triviala skogsmarkerna i området. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet. Syftet ska nås bl.a. genom att området undantas från skogsbruk och annan verksamhet som kan skada de livsmiljöer samt växt- och djursamhällen som är knutna till skogsmyrmosaiken. För att säkerställa syftet med naturreservatet har länsstyrelsen meddelat föreskrifter som bl.a. förbjuder jakt av annat än älg, rådjur, räv, hare, vildsvin, mink, orre och tjäder. Länsstyrelsen har i skälen till beslutet anfört bl.a. att föreskriften om jaktförbud motiveras med att naturreservatets syfte är att skydda hela biotopen med alla naturligt förekommande djur och växter, inklusive det ekologiska samspel som råder mellan vegetation och bytesdjur. Undantag görs dock för mink och vildsvin som inte är för trakten naturligt förekommande arter samt för älg, rådjur, hare och räv som är arter av stor jaktlig betydelse och dessutom allmänt förekommande i skogslandskapet som helhet. Jakt på skogsfågel har i sig troligen inte någon större påverkan på skogsfågelstammen i relation till exempelvis skogsbruk. Det kan däremot finnas ett värde i att lokalt minska påfrestningarna på fågelstammen i så stor utsträckning som möjligt. Jakt på orre och tjäder tillåts eftersom jakten har en relativt begränsad omfattning.

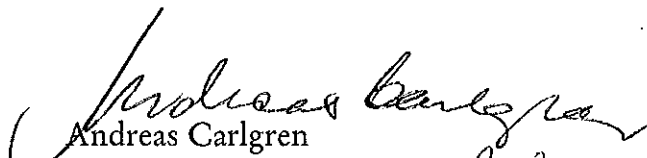
Regeringen finner att det av utredningen i ärendet framgår att det avgränsade området har så höga naturvärden att det är motiverat att skydda det som naturreservat med angivet syfte.

Regeringen anser att även jakt på björn bör undantas från jaktförbudet eftersom reservatsområdets storlek utgör mindre än en procent av en björns totala hemområde. Ett sådant undantag bedöms inte äventyra syftet med reservatet. Regeringen finner att de föreskrifter i övrigt länsstyrelsen har beslutat är väl avvägda och lämpliga för att tillgodose syftet med reservatet.

Länsstyrelsen har anfört att ett förtydligande bör tillfogas motiven till föreskrifterna på så sätt att 28 § jaktförordningen samt förordningen med särskilda bestämmelser om skyddsåtgärder vid rovdjursangrepp bör kunna tillämpas även inom naturreservatet utan hinder av reservatsföreskrifterna. Regeringen anser att ett förtydligande i enlighet med länsstyrelsens förslag bör göras genom ett tillägg till reservatsföreskrifterna. Regeringen konstaterar dock att förordningen med särskilda bestämmelser om skyddsåtgärder vid rovdjursangrepp upphörde att gälla den 1 maj 2009 och att bestämmelserna i den förordningen numera återfinns i 28 och 28 a §§ jaktförordningen.

Sammantaget finner regeringen, vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen, att det inte framkommit några omständigheter som, utöver ovan nämnda ändringar, utgör skäl att ändra länsstyrelsens beslut. Överklagandet bör därför i övrigt avslås.

På regeringens vägnar

Andreas Carlgren

Ulrika Agerskans

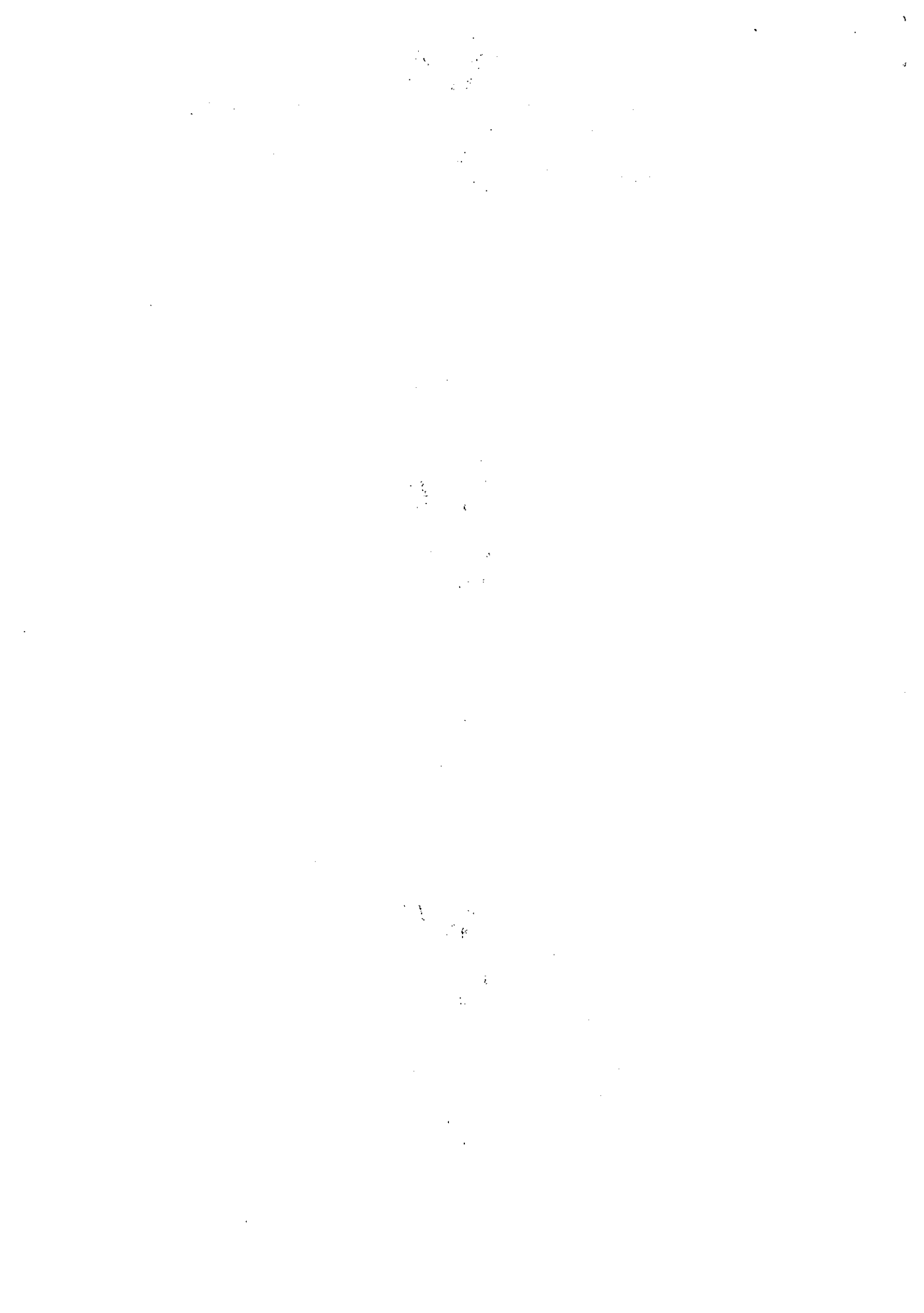
Kopia till

Jordbruksdepartementet

Naturvårdsverket

✓ Länsstyrelsen i Dalarnas län (handlingar återsänds)

Mora kommun

BILDANDE AV NATURRESERVATET ÄLDERFLJOT I MORA KOMMUN

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Området är ca 270 ha stort och består av en skogsmyrmosaik med värdefulla tallskogar och sumpskogar. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen i bilaga 3, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Älderfljot
Kommun	Mora
Län	Dalarna
Församling/socken	Venjan
Naturgeografisk region	32b Norra Norrlands barrskogsområden och bergkullslätter.
Fastigheter	Stutt 299:1
Areal	Total areal: 270 ha Landareal: 267 ha Produktiv skogsmark: 104,5 ha (källa: omarronderingshandlingar)

Syfte med naturreservatet

Syftet är att

Bevara biologisk mångfald

Syftet med naturreservatet är att bevara en skogsmyrmosaik. Särskilt prioriterade är de stora våtmarkerna med inslag av småvatten och de värdefulla tallnaturskogar som finns i området. Syftet är också att på längre sikt öka naturvärdena i de mer triviala skogsmarkerna i området.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet.

Syftet ska nås genom

Föreskrifter för området

- Området undantas från skogsbruk och annan verksamhet som kan skada de livsmiljöer samt växt- och djursamhällen som är knutna till skogsmyrmosaiken.

Skötsel enligt skötselplan

- Bränning används för att återställa trivialare tallskogar till ett naturskogsliknande tillstånd, samt för att bevara befintliga tallnaturskogar.
- Information om området ska finnas både på länsstyrelsens webbsida samt vid reservatet.

Skäl för beslut

Beskrivning av prioriterade bevarandevärden

Biologiska värden

Myrarna och skogarna i området bildar en värdefull skogs-myrmosaik. Inslaget av småvatten i våtmarkerna skapar förutsättningar för ett rikt fågelliv. Inslaget av gamla tallar och torrakor i skogsmarken kring myrarna utgör livsmiljöer för många arter som är hotade i landskapet i stort idag.

Tallskogar inom området har fått mycket höga omdömen i länets urskogsinventering. I detta område finns en av de finaste tallnaturskogar som påträffats i denna del av länet.

Myrmarkerna utgörs av rismossar och fastmattekärr utan särskilt utmärkande drag. Orördheten, storleken och mosaiken med gammal skog utgör de höga naturvärdena.

Ålderfljot ligger i en värdetrakt för tallskog tillsammans med det närliggande Nordbläster som också är aktuellt för reservatsbildning. Att dessa två likartade områden ligger så nära varandra, och dessutom i en värdetrakt med annan värdefull tallskog, gör dem särskilt värdefulla i ett längre perspektiv.

Miljömål

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Myllrande våtmarker och Levande skogar.

Motiv för bildande av naturreservat

Skyddsform

Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan bäst tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Beslutet följer de riktlinjer som gäller för länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken

Planeringsbakgrund

Området berörs inte av några befintliga områdesskydd eller riksintressen.

I kommunens översiktsplan betecknas naturreservatet som "Skogsmark med höga natur- och friluftsvärden". Länsstyrelsen bedömer att naturreservatsbildningen är i linje med översiktsplanens intentioner.

Reservatsföreskrifter

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som anges i skötselplanen. Detsamma gäller för uppföljning av kvalitetsmål som avser arter.

A Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att inom reservatet

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten. Undantag gäller för normalt underhåll och drift av befintliga vägar i anslutning till reservatet.
 2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta eller ta bort dött träd eller vindfälle
 3. gödsla, sprida aska eller använda bekämpningsmedel
 4. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark, med undantag för:
 - framförande av snöskoter på snötäckt mark på markerad skoterled.
 - uttransport av älg, björn, större hjortvilt eller vildsvin med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation.
 - tjänstemän i sjukvårds-, polis-, eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till länsstyrelsen.
 - preparering av skidspår utmärkt på skötselkartan.
 5. plantera in växter eller djur.
 6. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning – inklusive jaktorn och jaktpass med följande undantag:
 - Jaktpass av naturmaterial får uppföras, men sikt- och skjutgator får inte röjas.
 7. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka/samla djur till vissa platser.
 8. bedriva jakt med fälla och snara med följande undantag:
 - Jakt med minkfällor är tillåtet
 9. upplåta korttidsjakt.
 10. jaga annat än älg, rådjur, räv, hare, vildsvin, mink, orre och tjäder.
- Utan Länsstyrelsens tillstånd :
11. sprida kalk i vatten eller på land

B Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av vandringsleder, parkeringar och andra anläggningar för friluftslivets behov
2. skötsel av naturreservatet genom t.ex. röjning, gallring, plockhuggning och naturvårdsbränning.
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Det är förbjudet att inom reservatet

1. skada växande eller döda - stående eller omkullfallna - träd, stubbar och buskar.
2. framföra motordrivet fordon med undantag för:
 - framförande av snöskoter på snötäckt mark på markerad skoterled.

Utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter).
4. genomföra eller bedriva tävlingar, lägerverksamhet och andra större eller återkommande organiserade arrangemang.

Motiv till föreskrifter, undantag mm

Punkterna A1-7 samt A11 syftar alla till att skydda mark och vegetation från åtgärder som kan skada djur, växter eller strukturer som är viktiga för att områdets naturvärden ska bibehålla eller uppnå gynnsam bevarandestatus. Punkten A4 syftar till viss del också till att minska störningar på framförallt fågellivet. Punkterna A2; A3 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till reservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Undantag från föreskrifterna ges för normalt underhåll och drift av vägar som ansluter till reservatsgränsen. Där inbegrips underhåll av diken, vägtrummor och slätter av vägrenar.

Punkterna A4 och C2 reglerar terrängkörning. Terrängkörning med motordrivna fordon ger vegetations- och markskador, särskilt om tunga fordon används eller om körning sker i våtmarker, vilket skadar den biologiska mångfalden och minskar upplevelsen av ett orört område. Förbränningsmotordrivna fordon orsakar även buller och avgasutsläpp, vilket stör både friluftsliv och djurliv. Undantag för uttransport av älg, björn, större hjortvilt och vildsvin bedöms kunna ske med fordon som inte skadar den biologiska mångfalden samtidigt som omfattningen är så begränsad att friluftslivet, vid avvägning mot jaktintresset, får tåla eventuella störningar. De undantagna djuren överensstämmer med de som även undantas i terrängkörningslagen. För att minimera skador på mark och vegetation är det viktigt att körning begränsas till torra eller frusna marker. Tyngre hjulgående traktorer ger ofta mark- och vegetationsskador. Bandgående älgdragare eller liknande rekommenderas. Om uppföljningen visar att markskador från uttransport av vilt åsamkar för stora skador, bör föreskriften skärpas.

Punkten A6: Olika typer av anläggningar inklusive eventuellt behov av markarbeten och vägar för uppförande och underhåll skadar den biologiska mångfalden och minskar påtagligt upplevelsen av ett "orört" område. Undantag medges för enklare jaktpass som till material och utförande är anpassat till platsen och "smälter" in i naturen. Materialet ska utgöras av dittransporterade smala trädstammar. Taköverbyggnad får under jakten bestå av en presenning men denna får ej permanent vara kvar i skogen. Jaktorn får inte uppföras, dock får gamla stå kvar om de underhålls. Länsstyrelsen förbehåller sig rätten att ta bort jaktorn som ej underhålls.

Punkterna A7-10 reglerar jakt och fiske inom området.

Punkt A7 motiveras med att utfodring (ätling) av vilt medför att djur koncentreras till området kring utfodringsplatsen. Lokalt skadas vegetationen vid foderplatsen genom tramp, foderspill, en viss gödsling av marken, samt ett ökat betestryck på unga lövträd i området. Detta är inte önskvärt inom naturreservat. Det är dock tillåtet att lämna kvar den urtagna älgräntan efter skjutna älg liksom att mata småfåglar. Det är också tillåtet att sätta ut saltsten.

Punkt A8 förbjuder jakt med fällor och snåra. Jakt med fällor bedöms ej vara av samma starka intresse som annan jakt, utan bedrivs främst i beståndsreglerande syfte. Utgångspunkten bör därför vara att endast tillåta jakt med fällor om det finns skäl att reglera specifika arter. Utestående fällor minskar också upplevelsen av ett "orört" område och kan upplevas negativt av friluftslivet. Undantag för minkfällor medges för att minkjakt är motiverad ur naturskyddssynpunkt och att fällfångst är den enda realistiska jaktmetoden. Även slagfällor är tillåtna vid minkjakt eftersom naturvårdsnyttan bedöms större än risken att enstaka individer av andra arter dödas.

Punkt A9 motiveras med att jaktutövarna inom naturreservatet ska ha en ingående kunskap om områdets naturvärden/skyddsbehov och vilka hänsyn som behövs vad gäller bl.a jaktens omfattning och utövning. Jaktgäster accepteras endast om de medföljer nyttjanderättsinnehavare – d v s de ska bedriva jakt tillsammans.

Punkt A10 motiveras med att naturreservatets syfte är att skydda hela biotopen med alla naturligt förekommande djur och växter, inklusive det ekologiska samspel som råder mellan vegetation och bytesdjur. Undantag görs dock för mink och vildsvin som inte är för trakten naturligt förekommande arter, samt för älg, rådjur, hare och räv som är arter av stor jaktlig betydelse och dessutom allmänt förekommande i skogslandskapet som helhet. Jakt på skogsfågel har i sig troligen inte någon större påverkan på skogsfågelstammen i relation till exempelvis skogsbruk. Däremot kan det finnas ett värde i att lokalt minska påfrestningarna på fågelstammen i så stor utsträckning som möjligt. I Gåstjärnskölen, Nordbläster och Ålderfljot tillåts jakt på orre och tjäder eftersom jakten har en relativt begränsad omfattning. Om jakttrycket skulle öka eller fågelstammarna av annan anledning skulle minska bör föreskriften skärpas.

Punkterna B 1 – B 3 medger att vissa åtgärder får vidtas i reservatet. Länsstyrelsen bedömer att nyttan med dessa åtgärder är avsevärd. De delar som är i restaureringsbehov kräver åtgärder för att höga naturvärden ska uppnås. Information om reservatet samt anläggningar för friluftslivet bedöms idag ofta som högst angeläget för att tillmötesgå det rörliga friluftslivet. Forskning och uppföljning ingår som en naturlig del i reservat av denna karaktär.

Punkterna C1-4 är ordningsföreskrifter för allmänheten. C1-2 och C4 syftar till att skydda mark och vegetation från åtgärder som kan skada djur, växter eller strukturer som är viktiga för att områdets naturvärden ska bibehålla eller uppnå gynnsam bevarandestatus. C2-4 syftar också till att undvika aktiviteter som kan störa framförallt fågellivet. I dag finns ingen skoterled genom området, men planer finns på en framtida sträckning som skulle passera reservatet. Bedömningen är att denna framtida led bör kunna få en sträckning utanför reservatets gränser.

Matsvamp och bär får plockas i reservatet. Det är tillåtet att tälta i reservatet samt att elda under förutsättning att man tar hänsyn och inte stör häcknings- och spelplatser och inte skadar växande eller döda träd. Vill man inte ta med sig egen ved går det bra att plocka torra kvistar från marken. Däremot får man t ex inte elda med delar av torrakor och stubbar eller liggande döda träd, s k lågor.

C3. Förekomsten av ett flertal värdefulla, ofta rödlistade, organismer motiverar skydd mot sådan plockning och insamling som kan inverka menligt på berörda populationer. Det är dock angeläget att undersökningar och insamlingar som förbättrar kunskapen om reservatets organismvärld kan ske. Normalt bör sådana undersökningar kunna medges under förutsättning att de har ett allmänt intresse,

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET ÄLDERFLJOT

BESKRIVNINGSDDEL

1 Beskrivning av området

1.1 Administrativ data

Namn	Älderfljot
Objektnummer	DOS-id: 1004665
Natura 2000-beteckning	Ej med i nätverket.
Län	Dalarna
Kommun	Mora
Yta	270 ha
Markslag: (uppdelning enl KNAS)	
	Tallskog 53 ha
	Granskog 1 ha
	Barrblandskog 17 ha
	Barrsumpskog 14 ha
	Lövblandad barrskog 5 ha
	Triviallövskog 8 ha

Lövsumpskog	5 ha
Hygge	3 ha
Våtmark	123 ha
Vatten	2 ha
Impediment	37 ha

1.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Våtmarker och vatten

Vid Gettjärnbäcken, utanför reservatet i norr, finns spår av en liten myrodling (Bratt & Rafstedt 1990). Myrar inom reservatet har sannolikt slåttrats.

Skogsmark

Brand har historiskt varit en viktig faktor för dessa öppna tallskogar. På flera ställen inom området går att hitta stubbar med ljud från upp till fyra bränder.

Dimensionsavverkningsstubbar hittas över hela reservatet. Flera bestånd i områdets norra delar har dock helt klarat sig från skogsbruksåtgärder i modern tid, kanske tack vare de splittrade ägarförhållandena. Skogarna i områdets södra delar har inte kvar fullt så höga naturvärden.

Jakt, fiske och övriga fritidsaktiviteter

Området ingår i Venjans viltvårdsområde, samt i Norra Venjans fiskevårdsområde. Trots områdets närhet till Venjan, är det tveksamt om det är särskilt välbesökt. En vandringsled passerar dock områdets södra delar, och vintertid följer ett skidspår den gamla hästvintervägen över myren.

1.3 Beskrivning av området

1.3.1 Biologi

I trakterna väster om Venjan finns relativt stora arealer gammal tallskog. Ålderfljot och det intilliggande Nordbläster, som är likartade områden, ingår båda i en stor värde-trakt för tallskog som sträcker sig vidare mot nordost. Detta gör dessa områden än mer värdefulla på längre sikt.

Särskilt i Ålderfljots norra del finns flera nyckelbiotoper. En av dem tillhör de finaste tallnurskogarna i trakten enligt urskogsinventeringen, och flera av dem är urskogsartade. Även om tallskogarna överväger, finns också sumpskogar av nyckelbiotopklass längs bäckarna i områdets norra del.

Myrmarkerna består till största delen av artfattiga mjukmattekärr som i sig själva kanske inte är särskilt imponerande. Inslagen av öppna småvatten ger dock

förutsättningar för ett rikt fågelliv, och det omväxlande landskapet med skogsåsar som bryter av myrflaken ger en värdefull mosaik.

Arter är dåligt eftersökta, endast kötticka och ullticka har noterats i området. Troligen finns dock samma arter här som i det närliggande Nordbläster. Gemensamt för många av de skyddsvärda arter som hittats där är att de kräver en hög luftfuktighet. Det omväxlande landskapet med myrar och småvatten mellan torrare skogsåsar gör att fuktighetskrävande arter där hittas i öppnare tallskogar än vad som annars är vanligt. Tillgången på död ved och gamla träd intill myrarna är därför en viktig tillgång i detta område.

1.3.2 Kulturhistoria

Inom området finns inga kända fornlämningar. Slätter har sannolikt bedrivits på myrmarkerna, och utanför reservatet i norr finns spår av en gammal myrodling. Inga spår syns dock inom reservatet.

1.3.3 Geologi

Ålderfljot ligger på den myrrika dalasandstensplatån. Myrarna i detta område är starkt uppdelade av moränryggar, öar och holmar, som i allmänhet sträcker sig i NV-SÖ riktning. Berggrunden utgörs av näringsfattig Dalasandsten.

1.3.4 Friluftsliv

En vandringsled som kommer från Venjan passerar områdets sydöstra delar och fortsätter vidare mot sydväst. Vintertid följer ett skidspår den gamla hästvintervägen över myren. Spåret går från Venjan till Stavahedens fäbodrar. I övrigt finns inga anordningar för friluftslivet. De öppna tallskogarna är relativt lättvandrade, men myrmarkerna och bäckarna kan åtminstone tidvis vara svåra att passera även med stövlar.

1.4 Källförteckning

Bratt, L, Rafstedt, T, 1990: *Våtmarker i Kopparbergs län*. Länsstyrelsen i Kopparbergs län 1990:2.

PLANDEL

2.1 Syfte med naturreservatet

Bevara biologisk mångfald

Syftet med naturreservatet är att bevara en skogsmyrmosaik med ingående element. Särskilt prioriterade är de stora våtmarkerna med inslag av småvatten och de värdefulla tallnurskogar som finns i området. Syftet är också att på längre sikt öka naturvärdena i de mer triviala skogsmarkerna i området.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet.

2.2 Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Några av de arter som hittats i området kan åtminstone tillfälligt missgynnas av naturvårdsbränningar. Eftersom den gamla brandpräglade tallskogen utgör en så stor del av områdets värden bör dock detta inte hindra att bränningar utförs.

2.3 Skötselområden med kvalitetsmål och åtgärder

Reservatet är indelat i fyra skötselområden, vilka utgår från skötselbehov:

- 1 Våtmarker och vatten
- 2 Tall- och barrblandskogar
- 3 Övrig skog
- 4 Friluftsliv

Skötselområde 1: Våtmarker och vatten, 156 ha

Beskrivning

Våtmarkerna i området utgörs till största delen av artfattiga mjukmattekärr och rismossar. I anslutning den bäck som rinner genom områdets norra del finns fina sumpskogar av nyckelbiotopklass. I söder vindlar sig vattendraget Åldran genom reservatet.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Målsättningen är att våtmarker och vatten ska bibehållas i ett opåverkat tillstånd. Det är gynnsamt tillstånd när följande kvalitetsmål är uppnådda:

- Våtmarksarealen förblir oförändrad.
- Våtmarker och vattendrag påverkas ej av dikning.

Skötselåtgärder

Fri utveckling såvida inte uppföljning visar att skötselåtgärder behövs för att bevara naturvärdena.

Skötselområde 2: Tall- och barrblandskogar, 89 ha

Beskrivning

Inom området finns flera fina gammeltallskogar med såväl gamla tallar som död ved. Det finns också mer påverkade tallskogar där dessa strukturer saknas.

Brand har historiskt varit en viktig faktor för bibehållandet av dessa öppna tallskogar. På flera ställen inom området går att hitta gamla stubbar med ljud från fyra bränder. På några ställen har gran börjat växa in i tallbestånden.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Målsättningen är att gammeltallskogen ska behålla sina höga naturvärden. De mer påverkade bestånden ska på sikt få samma karaktär som den gammeltallskog som finns idag. Detta innebär att det ska finnas gamla tallar och stående död talived av god kvalitet. Även barrblandskogen bör brännas.

Det är gynnsamt tillstånd när följande kvalitetsmål är uppfyllda:

- Gamla tallar (>200 år) finns med minst 30 st/ha.
- Stående död ved av god kvalitet finns med minst 10 torrakor eller högstubbar(>1,5m)/ha.
- Brandspår i form av kolad ved eller brandljud i levande träd finns i minst 10 stammar eller stubbar/ha.

Skötselåtgärder

Bränning

Bränning ska användas för att restaurera mer skogsbrukspåverkade bestånd i området. Lämpliga mål för bränningen kan vara att:

- bibehålla eller skapa en naturligare beståndsstruktur.
- främja bildning av torrakor av god kvalitet genom att skada tallar i varierande grad för att initiera impregnering av veden.
- skapa brandljud.

Vid bränning ska målsättningen vara en hög överlevnad (>75%) av gamla tallar (>200 år) då dessa utgör en brist i landskapet i stort. Gränser för bränning ska så långt som möjligt utnyttja naturliga brandhinder, dessa kan dock förstärkas tillfälligt. Transporter av material m.m. får inte skada myrmarkerna. Efter bränning ska föryngring ske på naturlig väg.

Eventuell bränning ska i regel ej föregås av avverkning av träd. Undantag kan göras i likåldriga bestånd med låga naturvärden, där dagens beståndsstruktur gör det svårt att skapa önskad variation med enbart bränning som redskap. I sådana fall kan partiella

uttag användas för att skapa heterogenitet i beståndet. GROT måste forslas bort före bränning för att minska brandens intensitet.

Om lövuppslaget blir särskilt stort kan stängsling övervägas. Ett övervägande bör då göras om fågellivet kan påverkas negativt av stängslingen, och åtgärder bör vidtas för att minska denna eventuellt negativa påverkan.

I ungskogar med särskilt mycket löv kan lövet gynnas. I bestånd där bränning är olämplig kan granröjning eller ringbarkning användas.

Löpande skötsel

Det ska brinna inom respektive bestånd med mellan 50-150 års intervall. Bränningsplanering bör ta hänsyn till den regionala bränningsstrategi som länsstyrelsen tar fram under 2006-07.

Skötselområde 3: Övrig skog, 24 ha

Beskrivning

Längs bäcken som korsar områdets norra delar finns några bestånd som skiljer sig från övrig skog i området. Där bäcken går in i området i väster växer en 100-årig blandskog med inslag av klibbal. Längre norrut finns en blöt blandsumpskog av nyckelbiotopklass, och längst österut en urskogsartad granskog med stort lövinslag. Längs bäcken i öster är inslaget av död ved stort, delvis till följd av bävergnag.

Norr och söder om blandskogen med klibbal finns gamla avverkningar där relativt mycket löv, framförallt björk, vuxit upp.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Målet ska vara att bevara de äldre nyckelbiotoperna, samt att nyskapa löv i de yngre bestånden.

Det är gynnsamt tillstånd när följande kvalitetsmål är uppnådda:

- Mängden död ved bibehålls eller ökar.
- Lövinslaget överstiger 30% på minst 10 ha inom hela reservatet.

Skötselåtgärder

Fri utveckling i de äldre bestånden såvida inte uppföljning visar att skötselåtgärder behövs för att bevara naturvärdena. I de yngre bestånden kan åtgärder göras för att gynna löv, t.ex. ringbarkning, bränning eller liknande åtgärder.

Skötselområde 4: Friluftsliv

Beskrivning

Ålderfljot ligger lättillgängligt nära Venjan. I dag passerar en vandringsled områdets sydöstra delar. Reservatets vackraste skogar finns dock i nordväst, och från den skogsbilväg som utgör västra gränsen kommer man genast in i gammal tallskog av

2007-12-14

Dnr: 511-10964-07

bästa slag. Detta är ett bra ställe att uppleva Ålderfljots karaktär. Vintertid går ett skidspår från Venjan till Stavahedens fäbodrar. Spåret passerar Ålderfljot längs den gamla hästvintervägen.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Information finns på länsstyrelsens hemsida och på informationstavla vid reservatet.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Viktigast är att en informationstavla med karta kommer upp längs vägen som utgör områdets västra gräns, i anslutning till de fina tallskogarna där. En karta med tips på sevärda platser inom området bör finnas vid denna informationstavla. Här bör också utrymme ordnas för parkering. Förslag på placering finns på skötselkarta (Bilaga 1), men lämpligaste placering bör bestämmas i fält. En anslutning till vandringsleden som passerar området kan eventuellt göras från vändplanen vid Svalutjärnarna, öster om reservatet, om markägaren godkänner detta. Spängerna längs vandringsleden är i dåligt skick. Där blötare myrar passeras kan ytterligare spängning behövas för att skona myrarna.

Venjans motorklubb har framfört önskemål om att få passera området med en ny skoterled. Det skulle vara att föredra om skoterleden kan dras utanför reservatets gränser. Motorklubben ska titta närmare på alternativa sträckningar och kontakta länsstyrelsen för vidare diskussioner om ledens dragning.

Löpande skötsel

Vid behov underhåll av parkeringsplatser, informationstavlror, och andra eventuellt tillkommande anordningar.

3 Jakt och fiske

Jakt begränsas enligt föreskrifterna till älg, rådjur, räv, hare, orre, tjäder och mink. Älgdragare eller andra fordon för uttransport av älg får användas under förutsättning att markskador inte uppkommer. Särskilt myrmarkerna är känsliga för körspår som kan ha en utdikande effekt. Jaktpass får endast byggas av naturmaterial. Presenning och liknande kan användas tillfälligt under älgjakten, men ska tas med hem efter avslutad jakt. Siktgator får inte röjas.

Fiske får bedrivas i reservatet, men fiskevårdande åtgärder som strider mot reservatsföreskrifterna, t.ex. utsättning av fisk, får ej göras.

4 Dokumentation och uppföljning

Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning

Kvalitetsmål

Uppföljning av de kvalitetsmål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljningen genomförs av funktionen för områdesskydd vid länsstyrelsen.

Restaureringsåtgärder

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren, men ledas av funktionen för områdesskydd vid länsstyrelsen.

Övriga skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för att följa upp genomförda skötselåtgärder.

5 Revidering av skötselplanen

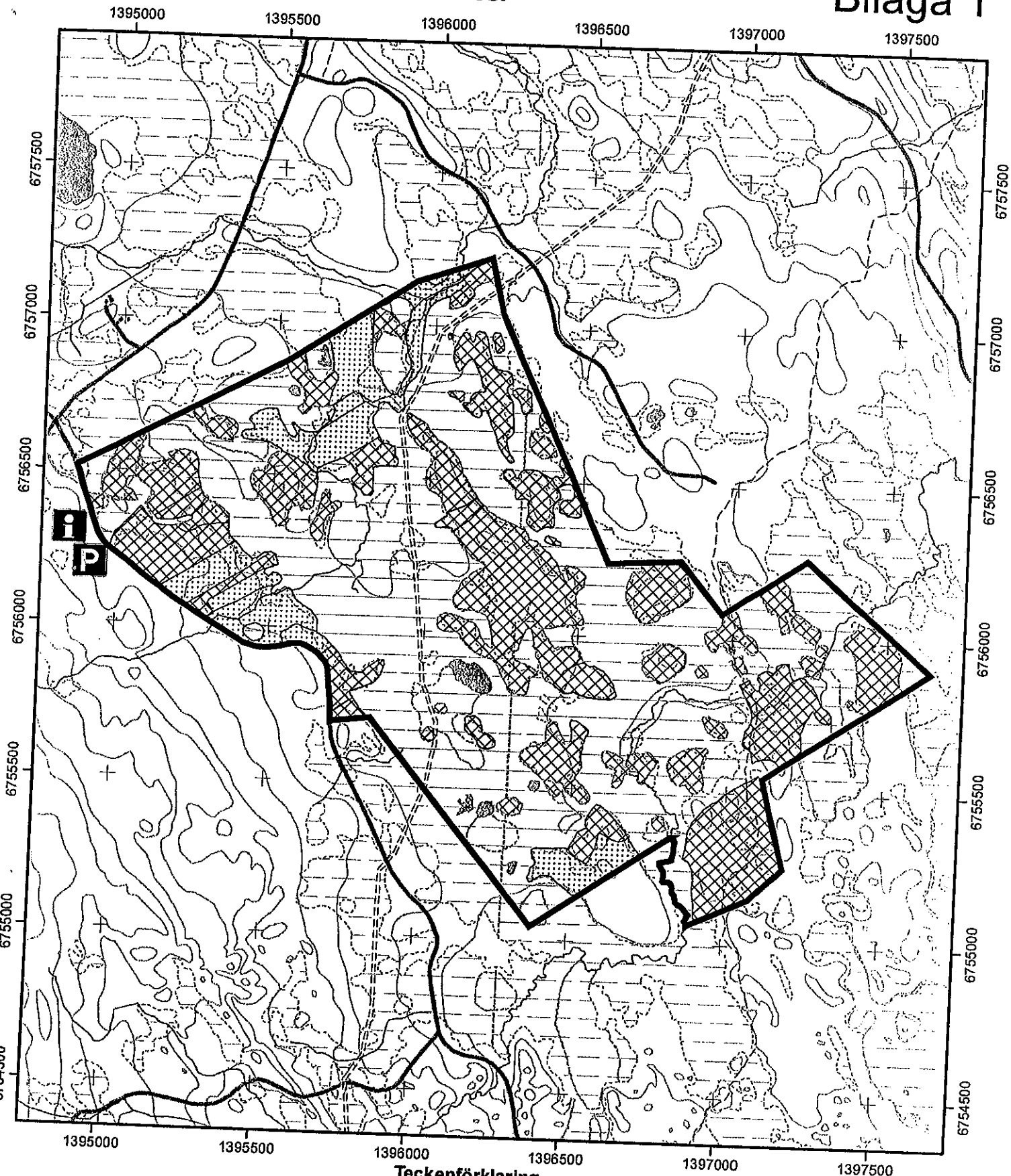
Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

6 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet
Informationsskylt och parkering	Enligt skötselplanekarta	1
Underhåll av spänger	Längs vandringsleden	1
Bränning i utvecklingsmark		1
Bränning i värdekärna		2
Uppföljning av skötselåtgärder		Efter utförd åtgärd.
Uppföljning av kvalitetsmål		Enligt tidsplan för uppföljning i respektive naturtyp

Bilagor:

Bilaga 1: Skötselplanekarta

0 145 290 580 Meter

Skala 1:16 000

Teckenförklaring

	Infoskylt		Tall- och barrblandskogar		vatten
	Parkering		Våtmarker och vatten		Allmän väg
	Reservatsgräns		Övrig skog		Mindre bilväg
			vattendrag		Traktorräg
			höjdkurvor		Vandringsleder och stigar
					skidspår

